

TAK JAKO VE STARÉ ANGLII ...

Ášter 20 z 2016

Tak jako ve staré Anglii – zpívali pánové Vodňanský a Skoumal. Drala se mi ta píseň na mysl, když jsem srovnával svou první návštěvu Londýna (v roce 1965, tedy před jedenačtyřiceti lety!) s dojmy současnými. Skoro nic není jako ve staré Anglii! Tenkrát se po ulicích spořádaným a vážným krokem pohybovali uhlazení pánové v černých oblecích, s bučkami na hlavách a deštníky v rukou, právě to obrazy anglické spolehlivosti a solidnosti.

Frkér vleký levou stranou se pídil, na ulicích byly semaforey pro chodce s typickými velikými knoflíky, které, když jste stiskli, okamžitě zastavily pojezdovou dopravu, chodec vykročil a auta ukázněně stála nehybně, a objeví se jim zase zelená. Chodci pak zase ukázněně, vidouce, že tu a tam je někdo, kdo by třeba chtěl taky pójít, po jejich bude víc a změkli najednou. Udivovalo mě to; v Praze by se na auta bučbec nedostalo, nebo by vyráela na neustálou červenou.

A mnoho jiných projevů ostrovní ukázněnosti. Celovka mimoostrovního, neku-li jiného etnika, jste potkali zcela výjimečně a pobil jako exótum. Kampak na staletí vytvářený nád! Stábné nóbli ticho linulo se vde kol. Trávník vde, ale zejména v Hyde Parku, připomínal hustý plyš; toho nejdražšího medvídky a lovku se vynořila náves lidová "Travička zelená". Nikde poskvrnky, když jste si lehli, bylo to opravdu potěšení a na každém dojem jako peřina. Ne tak dnes. Celovka formálně odněho spatříte spíš; v ulicích je nepřetržitá změna lidí vech barev tváře i odění, vyluzujících různé zvuky, hluky, výkřiky. Do toho dusavá hudba z obchodů, šeptavá tšaskavá hudba ze sluchátek teenagerů a rozličné výkřiky v neřádných jazycích, nabývající na síle s úbytkem denního světla. Nechybí ani vudypřítomní bezdomácká paleta hluků, barev i pachů mrou dšív nevidanou. Trávník v Hyde Parku je spíš okousaný a místy vydřený, nepeřlivá udržovaný. Chodci pšecházejí kdykoliv, červená nečervená, a auta se mezi nimi prodšív jako šlená.

Stábné nóbli ticho nebylo ani v nájem hotýlku. Z jedné strany nádraží s pšisloušnou kulisou hospod, povalečů, opilců a jiných libých zdrojů zvuků noci, ze strany druhé dvorek, vyhlížející pustě, ale ošivený etnými vřizacími, hučícími jako piličky, takže celkový dojem byl, jako byste prodlévali v nějaké velmi vytřené elektrárně, strojárně. Nájem hotýlek sice ke škodlivému hluku klimatizací nepřispíval, ale to prostě proto, že ji neměl. C sice možná bylo ekologické, ale jen stěží vydřitelné. Bylož tou dobou v Londýně horko a typicky ostrovní vlhko, s absolutní. Potil jsem se bez ustání a ješ; to bylo po pšichodu do hotelového pokoje: dšm byl rozpálený, vzduch se nehnul, otevřená okna nepomohla k ochlazení, zato hojně vpoušla hluk ze zmíněných ventiláčích agregátů okolních domů, který malá místnostka dutě násobila. Čhtěli-li jste pšeci trochu ticha, bylo nutno okna zavřít a tu se ta malinká místnostka šile zadýchala, a, jak pravívali pánové V+W, nastalo dusno, parno a vehementno. První den jsem naivně doufal, že kovový panel na stěně slouží k větrání, pšipadně ochlazení, jak krajích zvykem. Nikoliv. Bylo to velmi účinné topení, které se okamžitě začalo vypalovat, a tak kromě vedra vznikl ješ; známý dusivý smrad, který neš;lo vyvětrat. Zdravotní procházky byly nezbytné, soubor zmíněných vlivů nedal šinouti. Bylo nutno se vyprocházet do bezvědomí. Což mi nešinilo potěše, po pšeti hodinách chš ze jšer nic dalš;ho nepotšeboval. Ale ta kalná rána chodcovš; Hotýlek evidentně pamatoval lepš;í šasy, kdy byl zšejmě uršen jako první pomoc pro cestující, potšebující si mezi jednotlivými vlakovými spoji tak jednu noc odpočívání. Klapot košských kopyt mohl v té soutš;ce mezi ním a nádražím pšobit romanticky. A ovívání pš;rosími pery tolik hluku nenadš;lalo.

Zbyly mu ty malé místnostky, které z nich ješ; změněné o vestavné pšislouš;enství, které ovšem také celkový dojem nerušilo pšehnanou novotou. Kdoví, k šemu tenkrát slouš;ilyš; Tapety obstarš;ání, opakovaně flikované a natírané barvou pouš;ního písku, ješ; umocňující dojem Sahary. Do pokojůku se veš;la akorát postel, pšimknutá k pšlskš;íni a jinak nic. Jedna š;idle. V koutě dš televizorem, produkujícím š;lutomodrý obraz na tšech kanálech. O ten jsem se nškolikrát praš;til. A pak na zdi pšidš;laný tácek, drš;ící nezbytnou konvici na š;aj, š;tyš;mi pšihrádeš;ky s komplimentárním š;ajem, kávou, cukrem a š;zesvš;lovaš;em nápojš; "a jeden malý hrneš;ek s podš;álkem. Více se neveš;lo. Pš;í pití si š;lovš;k musel drš;et š;álek v ruce, nebo ho opatrně vybalancovat na posteli, klasicky anglicky měš;ké. Když jsem hrneš;ek uchopil poprvé, byl pšilepen k podš;álku horním obvodem.

Akorát záchodokoupelna nebyla tak úplně oš;untš;lá, i když dševš;né lajsny kolem vany vlhkem a stš;ím drobectví odš;ávaly a byly ponš;ud tmavě lemovány. Tento veš;kerý luxus za 68 liber na noc – tedy bratru za tš; tisíce š;eské. Zase se mi vybavilo, co jsem š;ítával o chudých emigrantech za války a co jsem nikdy nepochopil: nejlevněš;í bylo ubytování v hotýlcích, když na byt nemš;li. Tš;eba byla za Remarquea chudoba emigrantš; nš; jiného, neš; bohatství intelektuála z evropského východu v jeho neproduktivněš;ím vš;ku. Poš;kat: ale v nájem postsocialistickém gründerš;em kapitalismu platí, že znaš;ka teprve š;iní zboš;í kýš;eným (a taky patš;í

drahým!) A náš hotýlek se jmenoval Royal Adelphi Hotel! Jméno vznešenost sama; neÁ¾ jsem ho vidÄ›l, má›l jsem trochu strach, zda to nebude pro náši ministerskou kasu pÁ™ilíšný luxus, abych nebyl naÁ™Á•en z rozhazovaÁ•nosti za státní peníz. Interiér mne uklidnil. ZÁ™ejmÄ› tam králové odkládali své podkoní. Má›li to blízko na vlak, kdyby je král vyhodil. Dnes je veškerý provoz na londýnských ulicích zna•nÄ› hustý. Chodci do sebe naráÁ¾e, pevninští s ostrovními, jak ti jsou zvyklí chodit vpravo a oni vlevo. V odpolední špiÁ•ce o to víc. Autobusy se plouÁ¾í stÁ™edem má›sta sotva krokem, jít pÄ›šky je Á•asto rychlejšši. Auta vyplÁ•ují zbytek prostoru mezi nímšové, dÁ™íve v LondýnÄ› nevidaný zjev, prohánÄ›jí se ulicemi s turisty. Á™idiÁ•i autobusÄ›, vesmÄ›s z nejménÄ›j s Afriky, prodavaÁ•ky s blízkého Orientu, stánkaÁ™i pak pÄ›vodu smíšeného a velmi nejistého. Akorát ti rikšové byli vesmÄ›s mladí bílí. Á¾e by nÄ›jaký nový druh fit-necentra pro vylepššení exteriéru?

Zato v nedÄ›li! PonÄ›kud jsem za ta léta pozapomnÄ›l, Á¾e anglická nedÄ›le je totální nicnedÄ›láni. Má›l jsem toho uÁ¾it ráno, ale úplnÄ› mi to staÁ•ilo. Odlétal jsem totiž Á¾ v nedÄ›li ráno a pravili mi, na má›j dotaz hned po pÁ™íletu na Heathrow, Á™ mám být na letišti v nedÄ›li nejdÁ™ív v 6.30 a nejpозdÄ›ji, ale opravdu nejpозdÄ›ji v 8, kdyÁ¾ mi to odlétá v 8.50. A Á™ mám pamatovat, Á¾e cesta ze stÁ™edu má›sta trvá skoro celou hodinu. A aÁ¾ si nemyslím, taxík Á¾e bývá v londýnském provozu ještÄ› pomalejšši a nadto mnohem draÁ¾šši, tak aÁ¾ si pÁ™ívstanu. I pÁ™ívstal jsem. Vstával jsem v nedÄ›li na tamní podmínky nekÁ™esÁ¾anský brzo, v pÁ™l šesté. Hotel byl ještÄ› v hlubokém spánku a snídanÄ› má›la vypuknout aÁ¾ za dvě› hodiny. Našer; tÄ›stí jsem prozíravÄ› zaplatil uÁ¾ vÁ•era veÁ•er. Pro jis se ještÄ› v recepci vptal na cestu. OrientovanÄ› vypadající muÁ¾ mi hbitÄ› vysvÄ›til to, co, mi Á™ekli na letištmou doplÁ•ující otázku, jakéÁ¾e jsou tak mezi spoji metra intervaly, abych nezmešškal, odpovÄ›dÄ›l mi, Á¾e tam jezdí jeden vlak za druhým. Tak honem o hladu rychle posbírat svých pÄ›t švestek a tiše vypadnout. Ulice liduprázdné, ojedínÄ›lý mladík pokládající balík novin pÁ™ed obchÄ›dky a stánky, jinak nikdo. OdnÄ›kud nÄ›kam projel prázdný autobus. Vyrazil jsem k nejbližšši stanici metra, po svahu k TemÁ¾i, abych se taškou obtÄ›žkanou spisy a novinami nezchvátil hned na začÁ•átku dne. Pozor! PÁ™ed vchodem do metra zatažšená roleta. PamÄ›tliv toho, Á¾e uÁ¾ dÄ›l jsem cestou Á•etl, Á¾e veÁ•er bývají nÄ›které vchody do metra zamykány, šel jsem, tentokrát do kopce, ke stanici dalši. StejnÄ› dvě› linky metra o tomto víkendu nejezdily, pro nutné úpravy Á•ehosi.

I druhá stanice pustá a zavÁ™ená. OdnÄ›kud zevnitř se pÁ™išoural uklízivý Á•ernoch. Na má›j dotaz, co se dÄ›j udivenÄ› odpovÄ›dÄ›l: VÁ¾dyÁ¾ je pÁ™ece moc brzo, metro začÁ•íná jezdit aÁ¾ po pÁ™l osmé. Polilo mne horko. Víím, Á¾e j expres z letištÄ› kamsi do Paddingtonu, ale zdaleka nevím, jestli za tÄ›chto okolností taky v nedÄ›li ráno, a taky netuším, jak se tam dostat, kdyÁ¾ metro je doÁ•ista bez Á¾ivotu. Ptal jsem se Á™idiÁ•e jednoho náhle zastavivšiho autobusu, jak Á¾e na Heathrow. Hluboce se zamyslel a po chvíli odpovÄ›dÄ›l, Á¾e to musím nÄ›jakým jiným autobusem. Kterým, to všk nevÄ›dÄ›l. Na jízdních Á™ádech nic pozitivního. Á•eas ubíhal, napÄ›tí stoupalo. Nikde Á¾ivÁ•ka, který by vypadal, Á¾e ví. Londýnská nedÄ›le, poctiví lidé mají spát. VÄ›ci se mi začÁ•aly jevit Á•ernÄ›. To všer; pÁ™itím odehrávalo pÁ™ed rovnÄ›ž liduprázdným nádražím. Horror hnedle jako Bergmannovy Lesní jahody. UÁ¾ jen ten co se mu ulomí kolo, muÁ¾, co se rozteÁ•e do kanálu a hodiny bez ruÁ•iÁ•ek. Hodiny všk ruÁ•iÁ•ky má›ly a neúpro jimi posouvaly. Obešel jsem pusté nádraží a v koutku uvidÄ›l jediný taxík. Vyrazil jsem k nÄ›mu u doufání, Á¾e za volantem nebude sedÄ›t nÄ›jaký duch, který se pÁ™išernÄ› zachechtá, kdyÁ¾ mu Á™eknu, kam potÁ™ebuju. Nebyl. naopak pÁ™íjemný mladšši muÁ¾, který taky nevÄ›dÄ›l, jak se na letištÄ› jinak dostat, ale Á¾e mne tam doveze nadšení, Á¾e mi snad nepropadne letenka, se záhy začÁ•alo má›nit v nový horror, kdyÁ¾ jsem pohlédl na taxametr, na kterém pÁ™iskakovala libra za librou, hnedle jak na benzínové pumpÄ›. JeštÄ› jsme nebyli ze stÁ™edu Londýna a uÁ¾ tam bylo 10 liber. Lístek na metro stál 3.80. SnažÁ¾il jsem se konverzovat nenucenÄ›, ale pÁ™itím jsem v duchu trnul. Já, který pocházím z nebohatých pomÄ›rÄ›, komu babiÁ•ka Á™íkávala, Á¾e taxíkem jezdí jen rozmaÁ™ilci a Á¾e jsou to jen takové líÁ• peníze. Já, který jsem v Á¾ivotÄ› jel taxíkem asi tak pÄ›tkrát, kdyÁ¾ uÁ¾ mi šlo opravdu skoro o Á¾ivot. A teÁ• kouká liber a letištÄ› ještÄ› mimo dohled. No, zastavilo se to na 48 librách. 2160 korun! S tím já musím vydržÁ¾et v Praze celiÁ•ký týden! Sprotně jsem se dát neodvážÁ¾il, v obavÄ›, Á¾e budu na ministerstvu kárán ze zhÄ›vÄ›Á™ilosti a po obdrÁ¾ení úÄ›tu jsem vyrazil k dalšímu dobrodružství.

Á•easovÄ› to nebylo tak straššné, bylo pÁ™l osmé, má›l jsem pocit, Á¾e Á•asu je aÁ¾ nazbyt. Ten pocit má› ale pÁ™ešel hned v letištní hale. Jak byly ulice prázdné, tak v hale to huÁ•elo jak v úle, terminál 1 byl naplnÄ›n hady front pÁ™ed Á™adou odbavovacích míst, které všk nenesly stopy nápisÄ›, kam Á¾e se to zrovna odbavuje. Jak se tam všichni ti lidé dostali, jsem netušil. Zkoumat jsem to ani nezaÁ•al, protoÁ¾e vidina Á•ekání v tak dlouhatánské frontÄ› mi opÄ›t orosila Á•elo potem. Šel jsem se tedy informovat k pultu, za nímÁ¾ sedÄ›lo nÄ›kolik informatorek a prodavaÁ•ek letenek, abych se zeptal, co a jak. Vybral jsem si takovou serióznÄ› vyhlíÁ¾ející dámu která vypadala jako zkuššenost sama a ukázal jsem jí svÄ›j papír s rozpisem letÄ›, Á¾e letenka byla vystavena elektronicky. Nepochopila a ptala se, kde mám letenku papírovou. Zopakoval jsem, Á¾e nic jiného, neÁ¾ tenhle kus papíru, k dispozici nemám. NevÄ›Á™icnÄ› zakroutila hlavou a šla se zeptat. Pak si mne našla v poÁ•ítaÁ•i. To ji ale neuspokojilo a pravila, Á¾e jsem má›l pÁ™íjit vÁ•era, Á¾e není jisté, jestli mne vÄ›bec vezmou. To zase nebylo jasné mnÄ›, p ten papír obsahoval správné datum, Á•íslo letu a údaj, Á¾e let je potvrzován. I zachytila ta dáma obra, co šel zrovna kolem a co má›l v ruce mobil. Chvíli mu nÄ›co vzruššenÄ› sdÄ›lovala a on pak nÄ›kam zamobiloval a s uspokojením pokýval hlavou. Trochu to uspokojilo i tu dámu a napsala mi jakousi náhradní letenku, s tou aÁ¾ jdu k bránÄ› Á•íslo 20 a tam Á¾e se uvidí. Á¾e se to snad povede, ale Á¾e si mám vzít tÄ›žkou tašku s sebou, Á¾e to ješ jisté. A Á¾e to Á•ESA v Praze spletly. Co, to jsem nepochopil. Á¾e bych vlastnÄ› má›l jít na jiný terminál k pÁ™epážšce Á•E se domluvit. NepÁ™išlo mi na um proÁ•, letenka byla kontrahována s BA. I prošel jsem hraniční kontrolou prohodiv nÄ›kolik zdvoÁ™ilostních frází a tudíÁ¾ hladce a pÁ™išel ke katru dalšímu. Zase Á•ekání, zase domlouvání. UÁ¾ menšši. Tam mi vymÄ›nili pÄ›vodní letenku provizorní za letenku provizorní o nÄ›co míÄ›. Ta uÁ¾ obsahovala vÄ›tššinu bÄ›žných údajÄ›, chybÄ›lo jenom Á•íslo sedadla. Tak hurá po jezdících koberecích k označenému východu. Tam nové pÁ™ekvapení - jen pár lidí do velkého letadla, nikdo u odbavovacího pultíku, aÁ•koliv má›la být za 5 minut „brána“ již Á¾ uzavřšena. Po tÄ›ch pÄ›ti minutách se pÁ™eci jen dostavili dÄ›stojní odbavova

jsem u nich první. Ouha. Zpátky k jinému katru, kde mi teprve vystaví letenku definitivní. Tam vlídná dáma, ať se posadím, za chvíli to bude. Mezitím se odněkud přihnál obrovský dav a utvořil dlouhatánskou frontu. Připadal jsem si na začátku filmu Jacquese Tatiho Prázdniny pana Hulota.

Dáma se po chvíli davem prodrala a podávala mi letenku. Než se mi ji podařilo uchopit, padl její zrak na mou tašku, letenkou ucukla, kabelu zvedla a šekla, že je moc těžká, že musím zaplatit. Protestoval jsem, že dávno dal do podpalubí, ale že mi to děv nedovolili. Přeci bych se dobrovolně netahal s takovým krámem. Takže se posadit a šekat. Mezitím dav vsákla roura příchodu k letadlu a já jsem tam zbyl zase sám, jen ješt s nějakou ženou. Ta měla začejm podobný problém, protože po chvíli i silný muž, na naše zavazadla adresní pásky a kamsi je odnesl. My jsme konečně obdrželi kýžené letenky. Do letadla jsem nastoupil jako poslední. Společně podlomenu existenci jistotou jsem usedl na jakési menší sedadlo mezi dvěma normálními, rozklopil si na četiny naskládaný stolek a začal si číst povzbudivou story z tlustých amerických novin, kde se zdravotní sestra svátvala se svými dojmy ze záplav v New Orleansu, kde došla voda, elektrika, pomoc nikde, zato se objevily hordy drancujících ozbrojenců a ostelovači, kteří pálii a pitál nešpitál. Lidé měli jako mouchy, sestra je jen stála přikryt prostěradlem a čiči modlitbu a už musela dalšimu umírajícímu zmířovat utrpení aspoň kapkami vody na rty. Byla donucena zastávat roli boha a rozhodovat, kdo přešije a koho musí nechat umřít. Lékaři nakonec umírajícím dávali smrtelné dávky morfinu, aťkoliv je to ve státě zakázáno - pokud jim ješt něco zbylo, nebož ozbrojenci se chutě převlékali do obleků zdravotního personálu a kradli drogy, kde se dalo. Kam to ten svát spěje!

V letadle se mezitím ochladilo jak na Sibiř a já byl jen v košili s krátkým rukávem, jak bylo v tom Londýně po horko. Spolucestující po mé pravici i levici se hroužily do svetrů a šál, já měl v echno v podpalubí. Těšil jsem se na teplé "meal", jak rozpis letů sliboval. Meal však nějak ne a ne přijít. Po chvíli přijeli se stolekem a nabízeli - nastojte - ledovou vodu, ale měli taky čaj a kávu. Za horký čaj jsem povdřen. Pak začalo vonět něco pečeného a nám se začaly sbíhat sliny. Dostalo se ale jen na piloty a snad někoho v business class. Na nás zbyla jen ta vana. Ješt jednou projeli se stolekem s vodou a vodními nápoji a začali jsme klesat. Za co to ti britští airwayci nedávno stávkovali, ksakru? Psalo se, že kvůli tomu, aby nepropustili výrobce a dodavatele oběrstvení. Až by te stávkovali oni? Kde je výborné jídlo, které nám nabízeli před několika roky př cestě z Londýna, kde je Johnny Walker s černou nálepkou, jím nás štastovali? Poměry se k směrem k nule, čičkali kdysi moudří V+W. Tenkrát se lidi tomuto výroku smáli. Přistáli jsme v Ruzyni měkce (našt vzhledem k nedávným zprávám o leteckých štstích), já však s tvrdou rýmou a zklamáním z toho, že už ani v Anglii, proslulé kdysi jako symbol slušnosti a serióznosti, se šlovák splnění naslibovaného nedoká. Abych to odreagoval, napsal jsem toto povídání. A ješt na letišti jsem napsal tyto poznatky do ankety, o kterou žádají British Airways od svých cestujících vyplnit. Nebož kdo mlčí, souhlasí. Já ne! Přesto přeseš echno je ale Londýn krásné a přijemné místo, plné života a mimořádných nových stavební jednání naš konference bylo opravdu děstojné. MUDR JIŘÍ KUTINA